

MIRCEA PORA

PREMIUL STINGHER

Amintirile veneau de departe, străbăteau un drum lung. Nu strălucise niciodată prin nimic. Un copil ca atâția alții, poate ceva mai bine crescut. Luând liceul la cercetare nu ieșea nimic în evidență. Se uita la premianți cu ochii mari, aproape speriați și trăgea concluzia că erau dintr-o altă lume, o zonă inaccesibilă lui. A scăpat de liceu ca și cum te-ai elibera dintr-o lungă viroză. Fără regrete, fără amintiri care să dureze. Poate ușor visător pentru anii aceia. A urmat apoi facultatea, mai exact spus, facultățile, căci vorbim de două. Prima a fost cea de științe naturale. Evident că nu știa spre ce se îndreaptă. Gazde, cămine studentești și materii pentru el insuportabile. După trei ani de vâslit în gol și-a cerut exmatricularea. I-au apărut în față o nouă admitere și alți cinci ani de așa-zise studii. Facultatea de istorie de data asta. A terminat-o cu o medie mică și s-a trezit profesor într-un sat. Aici ne oprim puțin, localitatea aceasta cu aspect preistoric a jucat în viața lui un rol. Plictiseala era mare, oamenii puțin interesanți, cel mult ca „piese” de analizat, era liniște câtă vrei, lipsă totală de evenimente, un loc ideal pentru scris. Asta a și făcut impulsionat de nu știu ce, de nu știu cine. Descrieri de peisa-je, de situații, dialoguri bizare, greu de imaginat, ploii, noroaie, căruțe, cai prin noroaie. Aproape că și uitase de orașele prin care fusese. Mai mulți au văzut aceste însemnări și l-au încurajat spunându-i că

are talent la scris. Chiar așa să fie?...era atât de neîncrezător în propriile-i puteri. Până la urmă când cu serviciul ajunsese într-un oraș, cu partea lui de contribuție a fost publicat într-un volum colectiv. Paginile care-i aparțineau era prospete, ironice, s-au bucurat de succes. Timpul a trecut cu căsătorii, aventuri, premii, temporare navete. A scris cărți personale, le-a lansat, se credea, cu prudență, chiar scriitor. Dar nu-i plăcea să vorbească despre asta, el, auzi scriitor...când existau Dostoievski, Tolstoi, Balzac, Eminescu și încă atâția alții. Părinții pe acest capitol nu-i ziceau nimic, nici de bine, nici de rău. Până la urmă au murit cu regretul că el nu-și dăduse un doctorat. Din orice, și din „coada pisicii” numai doctorat să fie. Ajunsese deja bătrân, considerat deja scriitor, dar nimic mai mult. Erau atâția din aceștia. Continua să scrie, posta aproape exclusiv pe internet, relațiile cu colegii de scris erau distante sau pur și simplu nu erau. Singurătatea ajunsese să-l încolțească când primi un telefon de la Uniunea Scriitorilor prin care era anunțat de o mare victorie, câștigase cel mai mare premiu literar existent, cu prozele lui scurte. Vocea antipatică preciză în încheiere...”decernarea se va face atunci și atunci. Din partea română veți fi însoțit de doi critici și de doi secretari ai Uniunii”...Omul de la telefon așteptă câteva clipe un „mulțumesc”, dar primi din partea laureatului doar atât...”Am înțeles și vă rog fără cei patru menționați de dumneavoastră”...După acest telefon simți un val de căldură și dorința să se culce. Parcă-l lovise un ciocan direct în cap. Se ridică de pe divan și privi pe fereastră. Era o zi de miercuri, mijloc de săptămână.Lume pe străzi ca de obicei și parcă ploua, asta după umbrelele deschise. Prin camere toate erau la fel, amuțite, încremenite. Prin bucătărie motanul „opera” căci se auzi ceva căzând. Ei, își spuse, azi e miercuri, mâine va fi cu siguranță joi...și tot așa până într-o zi. Făcu un inventar al familiei. Morți și plecați. Pe cine ar mai interesa acum un premiu, și ce premiu...Venea târziu, clasamentele deja făcute, nu mai tresare nimeni chiar și în fața unei asemenea ieșiri în față. Și banii...erau mulți dar la cei mai foloseau? Înconjurat de fotografiile celor plecați sau dispăruți. Din bucătărie se mai auzi un zgomot, semn că motanul „opera” în continuare. „Fură, caută ceva, e un măt stricător” își spuse dar totul se rezumă la atât. Nu mai erau chiar atât de multe zile până la

decernare și trebuia, evident, să se pregătească. Costum, cămașă și limba străină pe care n-o știa. Se instala treptat o stare nervoasă ce nu era bună. Ce noroc, totuși, își aduse aminte din vremuri de mai demult, de un medic căsătorit cu o curvă. Îi cunoștea bine pe amândoi. Relaxat, parcă imun la singurătatea din jur începu să se gândească la ei...

PRIN GAZDE

Nu facem aici reflexii asupra trecerii timpului, dar și fără ele vremea a trecut. Zi cu zi, ceas cu ceas, săptămână de săptămână. „Fugit irreparabile tempus”... Pe acest parcurs ți-au apărut în viață tot felul de persoane, ai distrus cu drumurile, unele chiar fără sens, nu știi câte perechi de pantofi, ai schimbat servicii sau ai lăncizat doar în unul singur, ambițiile avute la un moment-dat le-ai abandonat pe rând, ai fost la înmormântări, la nunți, ba și beat de vreo câteva ori, și tot așa până ce te-ai trezit foarte aproape de capătul drumului. Cum s-ar zice ca la un prost ți-ai ars viața. Când privești înainte, atât cât mai vezi, constăți că nu prea mai e mare lucru de văzut, dar când te uiți înapoi, vezi un bloc când cenușiu, când mai luminos care e chiar trecutul tău. Viermuiesc prin el tot felul de fapte, ale tale, dintre care de multe nu-ți mai amintești, cu altele, după trecerea atâtor ani având încă o relație activă. Nu le-ai uitat, ți-au rămas aproape intacte în memorie. Ai făcut ani de facultate mulți și pe parcursul lor undeva trebuia să stai. Și astfel începe, repet, bine păstrat în memorie, capitolul căutării de gazde. Mă întreb dacă acum, an 2023, „statul în gazdă” mai există, trebuie traversat de cei care vor să obțină o diplomă universitară. Gazdele de pe timpul meu, anii încă suportabili ai „Epocii de Aur”, erau de diverse categorii, cu pretenții diverse. Intrând în spațiul locativ al gazdei automat trebuia, în bună măsură, să te supui cerințelor lui. Acestea erau în principal legate de achitarea lunară sau pe trei luni înainte a taxei de „încartiruire”, de contribuția la plata curentului electric, a gazelor, de accesul la bucătărie sau baie, de calitatea prietenilor care puteau fi primiți. Dreptul de a aduce femei era din capul locului exclus. (Doar nu pentru asta veneai “în gazdă”) Gazda cea mai obscură și mai fără pretenții era așa numita „baba”,

nu neapărat și era așa ceva, care avea o cameră de închiriat undeva, într-o zonă mai mărginașă a orașului. La prețuri acceptabile, plătite chiar și în rate, găzduia fără pretenții prea mari până la trei persoane. Camera, ca atare, aproape obligatoriu „de trecere”, conținea ca mobilier două divane, unul mai mare, o oglindă pe un perete, un dulap pentru haine, eventual un raft pentru niscai cărți. Baia, putea sau nu să fie. Dacă „baba” era singură programul de conviețuire era și el mai lejer, în caz însă că mai exista și un „moș”, lucrurile se mai complicau. Bătrânul nu suporta fumul de țigară fiind astmatic sau „gingaș” la plămâni, nu-i plăcea „damful” de băutură (și ce băuturi erau pe atunci), nu admitea, din cauza orei de culcare, zgomote prea mari în odaia „închiriată”. Trebuie spus, pentru ca tabloul să fie cât de cât complet, că de la astfel de “gazde” spre finalul anului universitar se “fugea”, fără achitarea plății pe ultima lună. Și totuși...și totuși, acești bătrâni deși în repetate rânduri “pățiți”, în luna octombrie când debuta noul an universitar, erau gata pregătiți să primească alți studenți în căutare de adăpost. O altă categorie de primitori în gazdă care-și anunțau disponibilitatea de „luare în spațiu” erau locuitorii blocurilor. Socialismul se arătase harnic în a plasa astfel de imobile peste tot în țară. În general erau oameni de condiție ceva mai bună, care puteau oferi ceva mai mult. Făceau aici un pas în față „intrarea separată” și existența efectivă a băii. Și mobilierul era altul, cel mai adesea produs socialist, dar mai păstrat, mai de calitate. Aflai de existența lor prin citirea unor bilețele lipite unde nu gândeai. Anunțul era sec, stas, fără înflorituri. „Ofer găzduire, preț convenabil, strada cutare, eventual un număr de telefon. Astfel am ajuns aproape un an de zile să locuiesc în cartierul de blocuri Donath, la Rozica. Eram pe vremea aceea student la biologie și mă chinuiam rău. Aveam senzația unui om prins în cătușe și cam fără scăpare. Rozica mi-a expus condițiile ei care nu erau apăsătoare. În ce-o privea era o fire posacă, cu un copil de grădiniță și un soț „cazat” în momentul acela la pușcărie. Nu am avut cu femeia aceasta pe parcursul șederii mele acolo nici o divergență. Zilele treceau, bani se cheltuiau, trăgeam categoric o barcă pe uscat. Am părăsit această posacă locuință când am aflat de la un prieten care dormise o noapte la mine că în mobilierul socialist dar curat, altfel, se ascund

ploșnițe. Pe mine nu mă mușcaseră dar pe el, da. Înainte de a-mi lua ultimele lucruri și a-i spune Rozicăi „La revedere” a sosit la el „acasă” și soțul Caroi, recent eliberat. Figură clasică de derbedeu dar în acele momente, umil, rezervat. M-a întrebat dacă n-am cumva în plus o pereche de pantaloni, asta până se va apuca el de lucru...

O altă categorie de gazde erau cele ce se obțineau prin recomandare. Aici familia era implicată direct, deci se impuneau anumite exigențe. Băiat bun, manierat, cuvincios, bineînțeles, serios, cu gândul la o carieră. Și navigând sub un astfel de pavilion am nimerit în casa extrem de ordonată a unui colonel de școală veche. Omul era vădov și un tipicar cum n-am mai văzut. Cereea de-a dreptul mici rapoarte asupra situațiilor mai neobișnuite, să le zicem așa, de pe stradă, cum ar fi certurile din trolee, încăierările de te miri unde, înjurăturile cele mai frecvente pe care le auzeam. Ferit-a sfântul fumat, băut, relații cu vreo femeie. Culcat scurt după ora nouă, cu verificarea personală a faptului. Norocul meu în această lună și jumătate de găzduire, a fost prezența în casă a nepotului său Tavu, elev în ultima clasă de liceu. Ironic, detașat de toate opreliștile acestui, cred, unchi al său. După toate verificările bătrânului care se terminau cu culcarea matematică a acestuia, Tavu mă invita în baie, aprindea lumina, deschidea un geam și finalmente-mi oferea un „Carpați”. Fumam astfel liniștiți, povestind lucruri de ale noastre, departe de tot „cazonismul” colonelului. Au mai fost și altele, stupidități, se înțelege, și de fiecare dată Tavu salva situația cu râsul său de neuitat.

Anii au trecut, am schimbat și eu facultatea și tot printr-o recomandare am ajuns pe strada Horia în gazdă la familia, tot a unui fost colonel, pe nume Diaconescu. Am stat aici doi ani, cameră de trecere dar atmosferă destinsă. Urmam o facultate care parțial mă interesa, citeam ce doream, făceam sport de plăcere, îl aveam ca și coleg de cameră pe Costin Feneșan, mai târziu un cunoscut istoric al Banatului. Punctele de atracție ale „momentului Diaconescu” au fost doamna colonel, etnie maghiară, cu amintirile-i de pe „vremuri” și vecinii, Jelerii, unde Lenuța avea un amant și soțul știa. Ba mai mult, îl și cunoștea. De la flirturile din adolescență și prima tinerețe, trăite pe undeva prin secuime ale doamnei și până la certurile

pline de picanterii ale vecinilor, apoi, frate dragă, aveai ce asculta. Îmi aduc aminte ca acum, când începeau scandalurile le vecini și nu orice scandaluri, în camera noastră se lăsa o liniște de mormânt. Pe un divan eu, pe un altul Feneșan și într-un fel de fotoliu, doamna colonel. În urechile noastre răsuna un fel de tristețe, dar în același timp nici râsul nu-l puteam înfrâna. Pe de o parte sărbătoriri interbelice cu becuțe ce scriau „Trăiască Marișka”, regina balului, pe de alta „Da, te-a pus pe un birou” și altele și altele...

Ultima gazdă, eram deja căsătorit, în ultimul am de facultate, la familia Cătuna. Tot bloc, doi copii mici, ea conducea casa, dar a fost multă politețe și înțelegeri. Vara, mama și copiii plecau la țară, rămânând în apartament doar el. Primea niște bani de „rezistență” dar îi topea repede. Mai cerea atunci împrumuturi de la noi. Regulat ni-i restituia. Apoi, în scutură vreme am plecat să dăm piept cu realitatea.

Am uitat să menționez de așa numita gazdă „La mătușa-n gară”. Se dormea prin gară dar asta doar în primele zile ale lui Octombrie. Treptat, fiecare după posibilități își rezolva problema „adăpostului”...